

USNESENÍ

Krajský soud v Brně projednal v neveřejném zasedání, konaném dne 28. srpna 2024,

- odvolání **státního zástupce** Okresního státního zastupitelství v Kroměříži,

- odvolání **obžalované M.M.**, dříve S., narozené XXXXX, trvale bytem XXXXX, doručovací adresa XXXXX,

- odvolání **poškozených J.B.**, narozeného XXXXX, **J.B.**, narozené XXXXX, oba trvale bytem XXXXX, a **J.B.**, narozeného XXXXX, trvale bytem XXXXX,

proti rozsudku Okresního soudu v Kroměříži ze dne 29. 4. 2024 č. j. 2 T 41/2024-519,

a rozhodl

takto:

Podle § 258 odstavec 1 písmeno a) trestního řádu se napadený rozsudek **zrušuje** v celém rozsahu.

Podle § 259 odstavec 1 trestního řádu se věc **vrací** soudu I. stupně.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem byla obžalovaná uznána vinnou ze spáchání přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku (dále jen „tr. zák.“) a dále z přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 tr. zák., kterých se dle zjištění soudu I. stupně dopustila tak, že

- dne 19. 4. 2022 okolo 22:45 hodin v prostoru silnice I. třídy číslo 50, v k. ú. obce Střílky na okrese Kroměříž, jako řidička vlastního osobního motorového vozidla tov. zn. Citroën Xsara, reg. zn. XXXXX, v rozporu s ustanoveními § 4 písm. a), § 5 odst. 1 písm. b), § 6 odst. 1 písm. d) a § 11 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb. (o provozu na pozemních komunikacích), při jízdě ve směru od Brna na Uherské Hradiště, a to při průjezdu táhlou pravotočivou zatáčkou, se plně nevěnovala řízení vozidla, kdy pravými koly vozidla najela na pravou nebezpečnou krajnici, a ve snaze vrátit vozidlo zpět do jízdního pruhu toto uvedla do levotočivého smyku, ve kterém přejela do protisměrného jízdního pruhu, kde se bočně střetla s protijedoucím osobním motorovým vozidlem tov. zn. Škoda Octavia, reg. zn. XXXXX, které následně narazilo do kovových svodidel majitele Ředitelství silnic a dálnic ČR, IČO: 65993390, přičemž

Shodu s prvopisem potvrzuje: Milana Hašlíková

jeho bezpečnostním pásem řádně upoutaný řidič a majitel vozidla Škoda Octavia M.R., nar. XXXXX, při střetu utrpěl /anonymizováno/,

jeho na zadním sedadle vpravo v bezpečnostním páse dětské autosedačky řádně upoutaný spolujedoucí nezletilý XXXXX, nar. XXXXX, neutrpěl žádná poranění (když byl z preventivních důvodů hospitalizován jeden den v nemocnici),

jeho bezpečnostním pásem řádně upoutaná spolujedoucí ze zadního sedadla vlevo B.R.K., nar. XXXXX, utrpěla /anonymizováno/

a ve vozidle Citroën Xsara bezpečnostním pásem řádně upoutaná spolujedoucí z předního sedadla vpravo P.R., nar. XXXXX, utrpěla /anonymizováno/ (na následky kterých na místě dopravní nehody zemřela), a

na zadním sedadle vpravo v bezpečnostním páse plastové kostry dětské autosedačky (bez potřebného čalounění, mající zásadní vliv na bezpečnost dítěte) řádně upoutaná nezletilá XXXXX, nar. XXXXX, která /anonymizováno/ (na následky kterých dne XXXXX v nemocnici zemřela).

2. Za toto jednání byl obžalované podle § 143 odst. 2 tr. zák. za použití § 43 odst. 1 tr. zák. uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 2 let, pro jehož výkon byla dle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazena do věznice s ostrahou. Zároveň byl obžalované podle § 73 odst. 1, 3 tr. zák. uložen i trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel, na dobu 7 let. Obžalované byla dále uložena povinnost podle § 228 odst. 1 tr. řádu zaplatit poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR, IČ: 41197518 (regionální pobočka Ostrava, pobočka pro Moravskoslezský, Olomoucký a Zlínský kraj, se sídlem Masarykovo nám. 24/13, Ostrava – Moravská Ostrava) částku 457 989 Kč [za náklady léčení poškozených B.R.K. a nezl. XXXXX], poškozené B.R.K., nar. XXXXX (bytem XXXXX) částku 103 500 Kč [jako náhradu nemajetkové újmy], poškozenému M.R., nar. XXXXX (bytem XXXXX) částku 59 250 Kč [jako náhradu nemajetkové újmy] a poškozenému nezl. XXXXX, nar. XXXXX (bytem XXXXX) částku 59 250 Kč [jako náhradu nemajetkové újmy].
3. Proti tomuto rozsudku podal státní zástupce řádně a včas odvolání, a to v neprospěch obžalované, neboť se domnívá, že uložený dvouletý trest odnětí svobody je příliš mírný. Sám v hlavním líčení navrhoval trest odnětí svobody v minimální výši 28 měsíců. Podle jeho názoru nalézací soud příliš zohlednil prohlášení viny jako polehčující okolnost, ačkoliv důkazní situace byla zcela jednoznačná, v důsledku čehož nebylo třeba význam tohoto institutu přeceňovat. Státní zástupce dále akcentoval, že na smrti nezletilé XXXXX má obžalovaná i jiný než „řidičský“ podíl, neboť dceru umístila do autosedačky bez příslušného polstrování. Tím významně snížila její bezpečnost. Státní zástupce proto navrhuje, aby odvolací soud podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. řádu zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a podle § 259 odst. 3, 4 tr. řádu obžalované uložil úhrnný trest odnětí svobody v trvání minimálně 28 měsíců, pro jehož výkon by byla zařazena do věznice s ostrahou, přičemž ji dále uložil i trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 7 let.
4. Dále tento rozsudek napadla řádně a včas podaným odvoláním prostřednictvím svého obhájce i obžalovaná. Namítá, že soud I. stupně dostatečně nezohlednil její prohlášení viny, což se mělo projevit ve výši trestu. Zároveň podotýká, že při dopravní nehodě přišla o vlastní dceru, což je pro ni tím nejhorším trestem. Domnívá se tak, že nepodmíněným trestem odnětí svobody by se pouze prohloubily její útrapy. Preventivní funkci trestu pak dle obhajoby naplňuje dlouhý trest zákazu činnosti. Dále obžalovaná poukazuje na to, že by měl nalézací soud zohlednit i zájmy nenarozeného dítěte, neboť je v současné době těhotná, přičemž dítě by se mělo narodit v době, kdy má vykonávat trest odnětí svobody (s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 7. 8. 2017 sp. zn.

II. ÚS 2027/17). Obžalovaná proto navrhuje, aby odvolací soud zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a sám ve věci rozhodl ve světle jejich námitek.

5. Proti citovanému rozsudku si podali odvolání prostřednictvím svého zmocněnce i pozůstalí poškození po zemřelé nezletilé XXXXX (konkrétně J.B., nar. XXXXX [otec nezletilý], jakož i J.B., nar. XXXXX, a J.B., nar. XXXXX [prarodiče nezletilý]). Namítají, že nebyli o termínu o konání hlavního líčení (dne 29. 4. 2024) vůbec vyrozuměni, když tímto způsobem jim soud I. stupně zcela znemožnil domáhat se vůči obžalované svých oprávněných nároků. Následně je soud opět ignoroval, když jim ani nezaslal rozsudek. Tento jim pak byl doručen až ze strany odvolacího soudu. Poškození tak mají za to, že v daném případě se jedná o flagrantní porušení procesních předpisů ze strany soudu I. stupně, které vedlo k zásadnímu porušení jejich práv. Vůči obžalované totiž chtěli uplatnit nárok na náhradu nemajetkové újmy, vyvažující jejich utrpení (dle § 2959 zákona č. 89/2012 Sb.). Poškození sice v průběhu trestního řízení uplatnili své nároky vůči pojišťovně vozidla obžalované (Generali Česká pojišťovna a. s.), kdy tato jim jejich nároky z větší části přiznala, avšak tyto krátila o 20 % z důvodu použití chybné autosedačky pro zesnulou XXXXX ze strany obžalované (kdy poškozenému J.B. ml. byl přiznaný nárok na zaplacení částky 756 780 Kč krácen o 151 356 Kč a poškozeným J.B. a J.B.st. byly jejich přiznané nároky na zaplacení částek 378 390 Kč kráceny o 75 678 Kč). V daném případě tak pojišťovna krátila nároky poškozených z důvodu údajného porušení povinnosti obžalované použít pro zesnulou XXXXX řádnou autosedačku, čímž poškozeným vznikl nárok minimálně v rozsahu předmětného krácení přímo vůči obžalované. S ohledem na výše uvedené skutečnosti tedy tito pozůstalí poškození navrhuji, aby odvolací soud obžalované v souladu s § 43 odst. 3 tr. řádu v odsuzujícím rozsudku uložil povinnost nahradit poškozenému J.B. ml. nemajetkovou újmu ve výši 151 356 Kč, poškozené J.B. nemajetkovou újmu ve výši 75 678 Kč a poškozenému J.B. st. nemajetkovou újmu ve výši 75 678 Kč.
6. Odvolací soud v souladu s ustanovením § 254 odst. 1 tr. řádu přezkoumal zákonnost a odůvodněnost oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž podali odvolání státní zástupce, obžalovaná a pozůstalí poškození po zemřelé nezletilé XXXXX, jakož i správnost postupu řízení, které jim předcházelo. Dospěl přitom k závěru, že v daném případě došlo k závažnému procesnímu pochybení, neboť soud I. stupně provedl hlavní líčení dne 29. 4. 2024, aniž by o jeho konání vyrozuměl poškozené, a to pozůstalé po nezletilé XXXXX (J.B. ml., J.B. a J.B.st.) a rovněž i pozůstalé po P.R. (M.S. a P.S.), resp. jejich zmocněnce. Z obsahu spisu se přitom podává, že do předmětného trestního spisu byly řádně založeny plné moci pozůstalých poškozených M. a P.S. (po zemřelé P.R.), které tito udělili ke svému zastupování v tomto trestním řízení dne 7. 5. 2022 zmocněnkyni Mgr. Martě Hadravové (č. l. 112, 114). Totéž se pak týká i pozůstalých poškozených J.B. ml., J.B. a J.B. st. (a to po zemřelé nezl. XXXXX), kteří plnou moc ke svému zastupování udělili zmocněnci Mgr. Ing. Davidu Veselému dne 20. 7. 2023 (č. l. 171, 172). Nelze zároveň přehlédnout, že tito poškození se do trestního řízení sami aktivně hlásili, viz podání zmocněnkyně Mgr. Marty Hadravové ze dne 13. 5. 2022 (č. l. 110) a zmocněnce Mgr. Ing. Veselého ze dne 1. 9. 2023 (č. l. 169) a ze dne 27. 9. 2023 (č. l. 176). I přes výše uvedené bylo odvolacím soudem zjištěno, že tito pozůstalí, resp. jejich zmocněnci, nebyli (a to na rozdíl od zmocněnce Mgr. Petera Olejára, zastupujícího poškozené M.R., B.R.K. a nezl. XXXXX) o termínu hlavního líčení [nařízeného na den 29. 4. 2024] vůbec vyrozuměni, o čemž svědčí referát předsedy senátu ze dne 27. 3. 2024 (č. l. 450), když jim v této trestní věci nebyla zaslána mj. ani obžaloba.
7. Za tohoto stavu odvolací soud přisvědčil odvolacím námitkám pozůstalých poškozených J.B. ml., J.B. a J.B. st., dle nichž došlo k „flagrantnímu porušení procesních předpisů ze strany soudu I. stupně, které vede k zásadnímu porušení práv poškozených“. Podle § 43 odst. 1 tr. řádu má totiž poškozený mj. právo „zúčastnit se hlavního líčení“, když dle odst. 3 téhož zákonného ustanovení je poškozený „oprávněn také navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému

Shodu s prvopisem potvrzuje: Milana Hašlíková

povinnost nahradit v penězích škodu nebo nemajetkovou újmu, jež byla poškozenému trestným činem způsobena. Návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování (§ 206 odst. 2 tr. řádu). Z výše uvedeného je tudíž zcela zřejmé, že jelikož má poškozený právo se hlavního líčení zúčastnit, musí být o něm též řádně a včas vyrozuměn, aby mohl svůj případný nárok na náhradu majetkové škody či nemajetkové újmy uplatnit nejpozději před zahájením dokazování u prvního hlavního líčení. Zároveň je třeba uvést, že v daném případě mají tito pozůstalí poškození nárok na přiznání nemajetkové újmy za jim způsobené duševní útrapy ve smyslu ustanovení § 2959 zákona č. 89/2012 Sb. (občanského zákoníku). Navíc je nutno dodat, že povinnost nalézacího soudu vyrozumět poškozeného o hlavním líčení je zakotvena v ustanovení § 198 odst. 2 tr. řádu, dle kterého se mj. *„o hlavním líčení vyrozumí poškozený, a má-li zmocněnce, vyrozumí se o hlavním líčení jen zmocněnec“*. Dle odborné literatury přitom poškozený *„musí být vyrozuměn (popř. jeho zmocněnec) o hlavním líčení při zachování nejméně třídní lhůty k přípravě (§ 198 odst. 1, 2) a musí mu být doručena i obžaloba“* (srov. In: ŠÁMAL a kol., Trestní řád - 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 515). Dle názoru odvolacího soudu tak nalézací soud postupoval v rozporu s ustanovením § 198 odst. 2 tr. řádu, neboť o hlavním líčení opomněl vyrozumět zmocněnce pozůstalých poškozených, v důsledku čehož tak došlo k upření práva těchto poškozených nejen uplatnit své oprávněné nároky na náhradu škody či nemajetkové újmy (vůči obžalované), ale též i práva zúčastnit se hlavního líčení.

8. Odvolací soud tudíž dospěl k závěru, že daným postupem nalézacího soudu došlo k závažnému porušení práv poškozených, jakož i k porušení zásad spravedlivého procesu (když dle čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod se *„každý může domáhat stanoveným způsobem svého práva u nezávislého a nestranného soudu“*). Toto pochybení soudu I. stupně pak nelze v odvolacím řízení napravit, a tudíž odvolacímu soudu nezbylo než napadený rozsudek v celém rozsahu zrušit. Odvolací soud totiž nemůže sám rozhodnout o nároku pozůstalých poškozených J.B. ml., J.B. a J.B. st. (a to ani ve smyslu ustanovení § 259 odst. 2 tr. řádu), neboť jejich nárok na náhradu nemajetkové újmy nebyl v řízení před nalézacím soudem (a to mj. právě z důvodu již shora konstatovaného závažného procesního pochybení soudu I. stupně) uplatněn.
9. Nalézací soud tak bude muset znovu nařídít hlavní líčení, přičemž bude povinen dbát na to, aby o jeho konání řádně a včas vyrozuměl všechny osoby ve smyslu ustanovení § 198 tr. řádu. Teprve po splnění těchto zákonných podmínek přistoupí k novému přednesu obžaloby ze strany státního zástupce (§ 206 odst. 1 tr. řádu) a následně ke zjištění uplatnění práv poškozených k náhradě škody či nemajetkové újmy (§ 206 odst. 2 tr. řádu). Poté obžalovanou opětovně poučí o možnosti prohlásit svou vinu a o upuštění od dokazování v rozsahu, v jakém obžalovaná prohlásila vinu (§ 206a a § 206c tr. řádu), když poté v rámci výsledku obžalované zjistí i její stanovisko k uplatněnému nároku poškozených Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR, B.R.K., M.R., nezl. XXXXX, J.B. ml., J.B. a J.B. st. na náhradu škody či nemajetkové újmy (§ 207 tr. řádu). V tomto směru odvolací soud odkazuje na stále platnou judikaturu (viz Rt 36/1980), když i dle odborné literatury není účelné a zejména ani vhodné, aby se *„před soudem I. stupně vedlo řízení podle trestního řádu výlučně jen o nároku poškozeného na náhradu škody nebo nemajetkové újmy“* (srov. In: ŠÁMAL a kol. Trestní řád - 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 3136). Z tohoto důvodu tudíž odvolací soud nepřistoupil k vrácení věci soudu I. stupně za účelem nového projednání a rozhodnutí toliko jen v části týkající se výroku o náhradě škody (ale naopak v celém jeho rozsahu). Soud I. stupně se tak bude muset opětovně zabývat žalovaným skutkem a právní kvalifikací jednání obžalované (dle podané obžaloby), včetně uplatněných odvolacích námitek obžalované, státního zástupce a poškozených J.B. ml., J.B. a J.B. st. Zároveň pak odvolací soud poukazuje i na to, že nalézací soud v rámci rozhodování o uložení trestu zákazu činnosti zřejmě mj. přehlédl, že znění zákonného ustanovení § 73 odst. 3 tr. zák. (vymezuující druh a charakter zakázané činnosti) pozbylo v důsledku

novelizace trestního zákoníku (provedené zákony č. 220/2021 Sb. a č. 150/2023 Sb.) své platnosti ke dni 31. 3. 2024, když jeho stejné znění bylo počínaje dnem 1. 4. 2024 vtěleno do odstavce 4.

10. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem tak odvolací soud napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. a) tr. řádu [za splnění podmínek ustanovení § 263 odst. 1 písm. b) tr. řádu] v celém rozsahu zrušil a věc poté podle § 259 odst. 1 tr. řádu vrátil soudu I. stupně, a to k novému projednání a rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** další řádný opravný prostředek přípustný.

Brno, dne 28. srpna 2024

JUDr. Josef Teplý v. r.
předseda senátu